

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

181. Quæ sit vis & diversitas sententiæ condemnatoriæ, & absolutoriæ in hac materia beneficiali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

etiam si sit delegatus: quamvis enim delegatus non possit restituere, ut Oldr. loc. cit. q. 32. à n. 139. tum tamen libellus implicat emissionem ad principem aut alium Superiorem, qui potest restituere; satis dicitur hic præventum in petendo; cum id sufficiat pro introductione causæ juxta Oldr. loc. cit. n. 142. Abb. in c. 2. de offic. delegat. n. 3. Lott. n. 141. & 142. De cetero, ubi ageretur de restitutione ad effectum impediendi executionem obligationis cameralis; cum hæc aequipollet tribus conformibus, intrat pro reiectione causæ, restitutionis dispositio. *cit. Clem. &c.* si in vim illius decernatur executio, necessarid consequitur, inchoatam esse executionem, & sic sustineri potest, per præventionem in petenda restitutione in integrum non impeditur executionem obligationis cameralis. Lott. n. 144. Porro si quando signatura rescribat cum supradicta clausula: *parito iudicato*, vel alia præservativa executionis, sed modificata arbitrio Rotæ, modificatio hæc operetur, ut vitæ possit audiri in deducenda nullitate vel injustitia, & tantisper, ut audiatur, suspenditur executio; cum eadem æquitatis ratio emolliens rigorem juris in apertendo audientiam contra iudicatum suadeat, & sic inhiberi executionem iudicati. Lott. n. 146. & 147. Si tamen nihil doceat, unde efformetur læsio (quæ est fundamentum restitutionis) illic contra victum emergit præsumptio calumniæ. Lott. à n. 148. dicens, in hoc fundari stylum palatii, ne pronuncietur in articulo restitutionis expressè, sed tacitè; nempe si constet de causis restitutionis, aut ex injustitia, aut ex nullitate sententia revocetur, perinde, ac si appellatum esset; aut dictum de nullitate; sin secus, procedatur per eundem iudicem, cui commissæ est causæ restitutionis. Atque ita, dum Papa mandat cognosci, non perimit iudicatum aut actionem, quæ ex eo descendit; sed simpliciter suspendit effectum; adeoque non derogat regulæ de jure quæsito non tollendo. Sicut autem iudex competens læsione, revocat sententiam, & non est locus dictæ regulæ, eò quòd tunc non potest videri iudicatum; sic, si advertit cessare hanc læsionem, ne videatur præiudicatum juri quæsito ex iudicato, illud simpliciter exequitur. Lott. à n. 151. Denique commissæ restitutione lis perpetud redintegratur, reponiturque in eo statu, in quo erat ante iudicatum. *l. i. c. de restitut. in integ.* Lott. à n. 154.

Neque enim is, cui non est limitatum arbitrium, præcipue si magistratus supremus est, censetur magis constitutus executor iudicati, quàm cognitor; & sic in supremis tribunalibus magis spectatur æquitas in suspendenda executione, quàm rigor juris in exequendo iudicatum in aliis tribunalibus, ubicunque detegitur injustitia. Lott. à n. 155. subjungens, sic servare Rotam, dum sententias extra eam latas non exequitur, nisi excusæ earum iustitiæ; passimque eas qualescunque revocat, detestâ injustitiâ, sive ea nota sit, sive non. Et meritò, ut idem subiungit n. 159. quia læsio excludit præsumptionem calumniæ; hac autem præsumptione remotâ nihil est, quin debeat suspendi executio iudicati, juxta *L. unicam. c. de in integrum restitut.* ne quid novi fiat; est enim restitutio actus suspensivus.

Quæstio 180. Qualiter resolvatur vis omnis iudicati quoad præsentem materiam privationis beneficii?

1. Respondeo resolvi vim omnem iudicati, primò, dum sententia lata fuit in contumaciâ pro aliquo delicto, comparente nimirum reo infra annum, & docente de sua contumacia; Lott. l. 3. q. 18. n. 163. citans Farinac. *conf. 14. n. 6. juxta textum l. 1. §. ult. ff. requirend. res.* sententia enim huiusmodi, cum magis videatur lata propter contumaciâ, quàm ob delictum, hac contumaciâ purgatâ, evanescit omnis sententiæ effectus. Lott. n. 165. citans Felin. *in c. ex literis. de constitut. n. 19. Alciat. de præsumpt. reg. 3. præsumpt. 22.* Farinac. *criminal. qq. q. 11. n. 90. &c.* Si verò patiatur annum elabi, etiam si admittatur ad novas defensiones, non admittitur tamen, nisi cum clausula: *sine præiudicio bonorum sisco incorporatorum.* Lott. n. 164. dicens hanc clausulam trahi etiam ad beneficia Ecclesiastica, quæ eo ipso dicuntur incorporata, quòd sint alteri collata, ut Farinac. *loc. cit. n. 7.* Et licet post annum purgetur contumacia ex principis rescripto, non tamen tunc intrat eadem ratio; quia ea non datur in præiudicium juris quæsiti, nempe illius, cui provisum de tali beneficio; tamen enim neque in isto casu sententia contumacialis probet delictum, probat tamen factam privationem, quod sufficit pro probatione gratiæ alteri factæ de illo beneficio. Lott. à n. 166.

2. Secundò resolvitur vis omnis iudicati, dum princeps ipsi restituit condemnatum plenariè; nihil enim est, quin Papa, in cuius potestate absoluta sunt omnia beneficia, ita possit restituere, etsi hac potestate utatur parcius; utitur autem ob majus bonum, resolvendo effectum privationis præcedentis usque ab illius principio, etiam respectu possessionis. Lott. n. 170.

Quæstio 181. Quæ sit vis & diversitas sententiæ condemnatorie & absolutoria in hac materia beneficii?

Respondeo in hoc, quòd condemnatoria (sub quo termino venit adjudicatoria & canonizatoria sententia) quòd illa tribuat jus victori; adjudicat enim beneficium, & jus in eo canonizat. Ac proinde exigit discussionem tituli, & justificationem omnium habitatum, ne detur vitiosus ingressus in beneficium, ut Mandos. *ad reg. 18. cancellaria. q. 3. n. 3.* Absolutoria verò simpliciter detur possessori vel reo ex non jure actoris, etiam excluso per jus tertii juxta Veralt. *de off. 133. n. 1. & 2. p. 3.* Lott. *cit. q. 18. n. 172. & 173.* Proinde pro obtinenda absolutoria opus non est, reum præmittere ullam probationem (onus enim probandi ad actorem, non ad reum spectat) nec intelligitur jus aliquod tribuere (intellige affirmativè per applicationem ad personam rei seu possessoris; respectu autem actoris, contra quem fertur, per negativam illi positivè detrahit apparentiam, si quam habuit, juris considerabilis) nam sive feratur adjudicatoria, sive simplex absolutoria, semper pronunciat reo victo jus nullum competere. Lott. à n. 174. dum enim est adjudicatoria, id suggerit natura subjectæ materiæ; cum beneficium non admittat duos titulares; dum est absolutoria, id suggerit status causæ, cum ideo feratur sententia contra petitorem, quia

quia non constat de iure aliquo ipsius; atque ita actori imponitur perpetuum silentium, cum condemnatione in expensis. Lott. à n. 177. Sed neque impeditur huiusmodi absolutoria in petitorio ex possessorio non suspensa; ut Casar de Grass. *decij.* 103. *de re iudic. n. 1.* multo que minus ex mente actoris colligantis, modò præmittatur citatio generalis contra sua interesse putantes. juxta Rotæ *decis.* 872. l. 3. p. 3. *divers.* Neque ex censurarum vinculo; & licet id constitutum sit ad favorem rei, idem tamen servatur favore actoris, si is possideat. Lott. à n. 180.

Questio 182. A quo, & quibus conferri possint beneficia vacantia per privationem?

1. **R**espondeo ad primum: quantum præcisè ex hoc est, quòd vacent per privationem, nisi aliunde specialis aliqua ad sit hic & nunc reservatio, conferri possunt, sicuti & aliter vacantia. Nimirum reservantur per regulam mensium, si vacent in mensibus apostolicis, relinquuntur Ordinario, si vacent in mensibus Ordinarii, Gonz. *gl. 15. n. 156.* citans Nav. *conf. 18. de præbend. n. 3. & per totum.*

2. Respondeo ad secundum: dum beneficium vacat ipso iure, vel per sententiam (sive ex dicta privatione ob delictum, sive ob aliam causam) non possunt provideri de eo, nec à Sede Apostolica, nec ab Ordinariis, nec ab alio quocunque collatore illi, qui fuerunt iudices civiles vel criminales, dictarum causarum; sive sint Cardinales, vel Rotæ Auditores, aut Referendarii, Patriarchæ, Archi-Episcopi, vel quivis alius similis, aut dissimilis iudex. Neque etiam dictorum iudicum nepotes, consanguinei seu affines, sollicitatores, procuratores, domestici familiares, cujuscunque status, gradus, ordinis, conditionis fuerint, cum decreto irritante, ut sanctissime constitutum fuit, ad obviandum fraudibus, & iniuriis, ac delinquentibus occasionebus in privando aliquem innocentem, vel esse privatum declarando; ut aliquis ex præfatis personis de tali beneficio provideatur per Bullam Pii IV. qua incipit: *cupientes* Gonz. *loc. cit. n. 157.* eandem Bullam ad fufum recitans n. 158.

PARAGRAPHVS II.

De vacatione ex privatione ob delicta omissionis, &c.

Questio 183. An, & qualiter vacent beneficia ob non factam publicationem resignationis?

Respondeo de hoc agendum infra, ubi de publicationis resignationis: vide tantisper Lott. l. 3. q. 21.

Questio 184. An, & qualiter vacet beneficium curatum ob non servatam in eius collatione formam constitutionis Pii quinti, qua incipit: In conferendis. sub data 15. Kal. April. Anno 1566. & est in Bullario 82. inter constitutiones hujus Pontificis?

Respondeo: vacare ipso iure, asserunt Barb. juris Eccl. l. 3. c. 14. n. 37. Chok. *ad reg. 8. cancel. n. 18. vers. 31.* Gonz. *gl. 15. n. 88.* verum tamen non tam de novo vacare ipso iure exinde talia beneficia, quam tales eorum collationes, in quibus dicta for-

ma non servata, nullas esse, & ea pèrgere vacare antè, satis demonstrant dicta constitutionis verba, qua lege apud eundem Gonz. *gl. 6. n. 125.* & Quarant. *in sum. Bullarii, v. beneficium parochiale. collat. 4.*

Questio 185. An, & qualiter vacet beneficium ob non promotionem infra annum?

1. **R**espondeo privari & vacare ipso iure. Azor. p. 2. l. 7. c. 16. q. 11. Gonz. *gl. 15. n. 47.* Vide fuscè de hoc dicta *in tr. de elect.* Porro tradit Less. *de just. l. 2. c. 34. dub. 29. n. 101.* pœnam hanc privationis beneficii incurri ipso iure, ita ut ex communit sententia ante ullam sententiam declaratoriam teneatur talis se spoliare beneficio; eò quod licet pœnæ regulariter non obligent ad sui executionem ante sententiam, saltem declaratoriam criminis, hæc tamen privatio non tam sit pœna, quam defectus conditionis requisitæ à lege, ut collatio firma perseveret; ac proinde, deficiente hac conditione, rescindatur, & resolvatur collatio à principio valida, lege sic disponente. Quam sententiam quamvis Caltrop. *de benef. d. 6. p. 8. n. 6.* dicat se approbare quia communis est, ait tamen *ibidem* contrariam; pro qua citat Zerol. *in pr. p. 1. v. beneficium, §. 4.* non levi niti fundamento; adeòque probabile esse non obligari aliquem ob neglectam illam promotionem cedere beneficio, quovisque per sententiam obligetur; eò quod hæc privatio revera sit propria pœna, ut pro certo tenet Duar. *l. 5. de l. c. 5. n. 8. & c. 2. n. 10.* tum quia irrogatur ob delictum neglectorum ordinum; tum quia privat iure quæsito in beneficio, quod jus independens est à susceptione ordinum, ne aliàs teneretur non suscipiens ordinis restituere omnes fructus illo anno perceptos; quod est contra communiorem. Sed neque hæc obligatio deduci possit ex *c. licet canon. de elect. in 6.* dum ibi dicitur: *Quod si infra annum promotus non fuerit, Ecclesiæ sibi commissæ, nullâ etiam præmissâ monitione, sit præsentis auctoritate canonis privatus:* cum, ut Garca *p. 11. c. ult. n. 30.* ista verba: *nullâ præmissâ monitione,* referenda sint ad promotionem, non ad privationem, ita ut sensus sit, si promotus non sit intra annum, etiam nullâ præmissâ monitione, Ecclesiæ commissæ sit privatus. Adde, quòd & aliàs dici possit idem de privato ipso iure ob alia crimina, puta hæresis, simonia, beneficium concedi sub illa conditione, ne illa delicta committantur; illis verò commissis, beneficii collationem annullari, quod est contra communiem.

2. Quòd minus verò incuratur hæc privatio, facit legitimum impedimentum, v. g. infirmitas vel absentia Episcopi (in quo tamen casu, si Episcopus det licentiam, ut ab alio Episcopo promoveri possit, te fore in culpa, si non promovearis.) Item quoties ex parte Episcopi provenit impedimentum, debere te ad vitandas lites protestari, te paratum esse ad suscipiendos ordines, ait Caltrop. *loc. cit. n. 9.* Item si ob irregularitatem, vel aliud impedimentum canonicum, cujus dispensationem tentatam obtinere nequis, non promovearis, etiam si talis irregularitas tuâ culpâ contracta, modò eâ intentione contracta non sit, ut ab Ordinibus suscipiendis impediaris; quia posita irregularitate jam es legitime impeditus, neque per te ipsum stat, quò minus promovearis; quòd verò culpam commissis in contrahenda irregularitate, est per accidens, cum non contigerit ex intentione ea, ut ab Ordinibus impediaris; aliàs enim etiam privandus esses beneficio, si ob infirmitatem tuâ culpâ contractam

impe-